

Ubezpieczenie emerytalne

- **Gdzie podlegam obowiązkowi ubezpieczenia?**

Jako pracownik transgraniczny co do zasady podlegasz obowiązkowi ubezpieczenia w kraju zatrudnienia.

- **Z którego państwa otrzymam swoją emeryturę?**

Emeryturę otrzymasz z wszystkich krajów, w których opłacałeś składki dłużej niż rok. Z każdego z takich krajów otrzymasz emeryturę częściową, wyliczoną na podstawie składek i okresów ubezpieczenia w danym państwie.

Jeżeli byłeś w danym kraju ubezpieczony krócej niż 12 miesięcy, to ten czas jest uwzględniany przy wyliczaniu emerytury w kraju zamieszkania lub w innym kraju, gdzie byłeś dłużej ubezpieczony.

Dla każdej z emerytur częściowych obowiązują warunki nabycia praw emerytalnych w kraju, którego ubezpieczyciel ma wypłacać daną emeryturę częściową. Jeżeli mieszkasz np. w Polsce i poza polską emeryturą przysługuje Ci też częściowa emerytura z Niemiec, to musisz w tym celu spełnić warunki dotyczące obowiązującego w Niemczech wieku emerytalnego i okresu składkowego.

Jeżeli okres składkowy nie jest wypełniony przez okresy ubezpieczenia w jakimś kraju, to w celu uzasadnienia roszczenia można zsumować okresy składkowe w różnych krajach.

Aby otrzymać emeryturę, należy na 3 do 4 miesięcy przed rozpoczęciem jej pobierania złożyć wniosek we właściwej instytucji ubezpieczeniowej w miejscu zamieszkania. Ta instytucja wszczyna procedurę razem z instytucjami ubezpieczeniowymi innych krajów, w których było się ubezpieczonym.

Formularze: Seria P – dla świadczeń emerytalnych

- **Ubezpieczenie emerytalne w Niemczech**

W Niemczech obowiązuje system finansowanego solidarnie zabezpieczenia na starość, oparty na zasadzie bezpośredniego przeznaczania składek wpływających od ludności czynnej zawodowo na aktualnie przysługujące emerytury. Granice wieku dla różnych rodzajów emerytur są stopniowo podnoszone. Prowadzi to do tego, że w zależności od roku urodzenia obowiązują różne granice wieku dla nabycia praw emerytalnych bez potrąceń. Dla niektórych roczników zapisano tzw. „ochronę zaufania”, czyli niepodnoszenie wieku emerytalnego rocznikom bliskim emerytury. Dane dotyczące konkretnych roczników znajdziesz pod adresem www.deutsche-rentenversicherung.de

Jakie są warunki przyznania emerytury?

Ubezpieczeni otrzymują emeryturę po złożeniu wniosku, jeżeli osiągnęli przepisowy wiek emerytalny i spełniają warunek dotyczący ogólnego okresu składkowego (minimalnego okresu ubezpieczenia), wynoszącego 5 lat. Od roku 2012 wiek emerytalny jest stopniowo podwyższany dla urodzonych po 1947 roku, z 65 do 67 lat. Dla roczników począwszy od 1964 r. regularny wiek emerytalny to 67 lat. Kto wcześniej chce pobierać emeryturę, musi z reguły liczyć się z potrąceniami. Jeżeli osiągnąłeś wiek emerytalny i spełniasz minimalny okres składkowy, ale jednak nie skorzystasz z prawa przejścia na

emeryturę i będziesz pracować dłużej, to zwiększy się twoja emerytura.

Ważne: Jeżeli chcesz pobierać emeryturę z chwilą spełnienia warunków, musisz złożyć wniosek w ciągu trzech miesięcy kalendarzowych od końca miesiąca, w którym spełniłeś te warunki. Jeżeli złożysz wniosek później, to twoja emerytura rozpoczyna się pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku. Czyli jeżeli nie złożysz wniosku w terminie, stracisz uprawnienia.

Obok przepisowej emerytury istnieją inne rodzaje emerytur, jak emerytura dla kobiet, dla osób z długoletnim okresem ubezpieczenia, dla osób o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz dla osób, które w wieku przedemerytalnym pracowały w niepełnym wymiarze godzin (Altersteilzeit). Warunki, minimalne okresy ubezpieczenia i granice wieku znajdziesz pod adresem www.deutscherentenversicherung.de.

Renta rodzinna: W przypadku śmierci małżonka/małżonki może przysługiwać ci renta rodzinna (wdowia). Jeżeli dzieci poniżej 18 lat utracą rodzica, może przysługiwać im renta rodzinna (pół-/sieroca). Rozwiedzeni wychowujący małoletnie dziecko w przypadku śmierci byłego partnera mogą otrzymać rentę wychowawczą. Obowiązują przy tym różne przesłanki, granice dorabiania itp. Informacji szukaj w swym zakładzie ubezpieczeń emerytalnych lub pod adresem www.deutsche-rentenversicherung.de

Renta (Erwerbsminderungsrente): W przypadku pełnej niezdolności do zarobkowania może przysługiwać pełna, a w przypadku częściowej niezdolności do zarobkowania – częściowa renta. W pełni niezdolna do zarobkowania jest osoba, która może być aktywna na powszechnym rynku pracy przez mniej niż trzy godziny dziennie. Częściowo niezdolna do zarobkowania jest osoba, która może pracować między trzy a mniej niż sześć godzin dziennie. O dalsze przesłanki (uprzednie okresy ubezpieczenia), informacje na temat limitów dorabiania itp. dowiedz się w swym zakładzie ubezpieczeń emerytalnych lub pod adresem www.deutsche-rentenversicherung.de

Czy emerytury/renty są opodatkowane?

Jeżeli emerytura musi być opodatkowana w Niemczech, obowiązuje zasada, że podlega ona obecnie częściowo obowiązkowi podatkowemu. Część podlegająca opodatkowaniu wynosi w 2020 r. dla nowych emerytów 80 %. Opodatkowana część emerytury wzrośnie do 2040 roku do 100 %. O tym, czy i w jakiej wysokości należy płacić podatki od emerytury/renty, decyduje urząd skarbowy.

Jak oblicza się wysokość emerytury?

Obliczanie emerytury jest skomplikowane, ponieważ jest obliczane indywidualnie i uwzględnia różne czynniki. Wysokość emerytury zależy od całego „życiorysu ubezpieczeniowego”: liczby zaliczonych okresów istotnych dla ustalenia prawa do emerytury, takich jak okresy składkowe, okresów zaliczanych lub okresów podlegających uwzględnieniu oraz wysokości składek wpłacanych podczas całego „życiorysu ubezpieczeniowego”. Obliczając wysokość emerytury uwzględnia się wszystkie okresy aż do przejścia na emeryturę oraz ewentualnie dolicza się okres dodatkowy.

Miesięczna emerytura = punkty przeliczeniowe x współczynnik momentu przejścia na emeryturę x aktualna podstawa emerytury x współczynnik rodzaju emerytury

Liczba **punktów przeliczeniowych** opisuje staż ubezpieczeniowy i wysokość indywidualnych zarobków w stosunku do średnich zarobków wszystkich ubezpieczonych. Jeżeli twoje zarobki w danym roku odpowiadały dokładnie przeciętnym zarobkom, to otrzymujesz 1,0 punktów.

Współczynnik momentu przejścia na emeryturę uwzględnia wiek, w którym przechodzi się na emeryturę. W razie przejścia na emeryturę w regularnym wieku emerytalnym współczynnik ten wynosi 1,0. Za każdy miesiąc kalendarzowy przedterminowego przejścia na emeryturę współczynnik zmniejsza

się o 0,3 %. W razie przejścia na emeryturę po osiągnięciu regularnego wieku emerytalnego współczynnik podwyższa się o każdy miesiąc o 0,5 %.

Aktualna podstawa emerytury wyraża kwotę odpowiadającą miesięcznej emeryturze za każdy punkt przeliczeniowy. Jest ona regularnie indeksowana. Aktualna podstawa emerytury wynosi (do 30.06.2020) 31,89 euro w nowych krajach związkowych i 33,05 euro w starych krajach związkowych. Z dniem 01.07.2020 nastąpi podwyżka aktualnej podstawy emerytury.

Współczynnik rodzaju emerytury/renty określa wysokość świadczenia w zależności od jego rodzaju (np. emerytura: 1,0; renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy: 1,0; renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy: 0,5 itp.).

Praca zarobkowa a pobieranie emerytury/renty

W przypadku przepisowej emerytury nie istnieją granice dorabiania. W przypadku innych rodzajów emerytury osoby korzystające z pełnej emerytury mają prawo dorobić do niej przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego 6.300 euro rocznie bez potrąceń emerytury. Jeżeli kwota dorabiania przekroczy tę granicę, to jedna dwunasta kwoty wykraczającej ponad 6.300 euro zostanie w 40 procentach potrącona od emerytury. W sprawie obliczania granic dorabiania w przypadku emerytur częściowych patrz www.deutsche-rentenversicherung.de

Waloryzacja emerytur

Waloryzacja emerytur następuje regularnie z dniem 1. lipca danego roku poprzez zmianę aktualnej wartości emerytury. Podstawą ustalenia aktualnej wartości emerytury jest rozwój płac zatrudnionych. Poza tym uwzględnia się zmiany wydatków pracowników na ustawowe i prywatne zaopatrzenie emerytalne. Od 2005 roku poprzez nowy czynnik zrównoważoności przy waloryzacji emerytur uwzględnia się też rozwój stosunku ilościowego emerytów do osób opłacających składki. Ustawowa klauzula ochronna uniemożliwia sytuację, w której wskutek waloryzacji emerytury może zmniejszyć się kwota emerytury brutto.